



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De reliquis ad hunc Titulum pertinentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

dum ordinem suscipiendi, simplici castitatis voto. Et confirmatur, quia procedit in hoc casu ratio decisionis illorum textuum, nimirum, ut actus, qui non valet eo modo, quo fit, valeat modo, quo valere potest: juxta textum cap. *unico*, *re. porro*, de *despons. impub. in 6.*

2858 Verum, contrarium probabilius est; ratio sumitur, ex discrimine inter statum Regularem & Clericalem; quod votum continentia sit inclusum, ac essentialiter statui Regulari; non autem Clericali, uti tradidimus cum D. Thoma, & aliis *lib. 4. Decretal. tit. 34.* est ergo differentia inter invalidè *profitemem*, & invalidè *ordinatum*; quia, cum castitas sit essentialiter inclusa in statu seu professione religiosa; non autem in statu Clericali seu susceptione Ordinis sacri, sed ex statuto Ecclesie, tanquam accessoria statui, & tacite in ejus susceptione promissa: hinc est, ut profitemens in religione emittat per se, & principaliter votum castitatis: quamvis ergo non valeat, ut solenne propter aliquem defectum, valebit eo modo, quo valere potest, nempe, ut simplex: at suscipiens ordinem sacrum non emittit per se, & principaliter, votum castitatis, sed accessorie, & in consequentiam status, ob Ecclesie constitutionem. Quando igitur principale non valuit, id, quod venit in consequentiam, nullum effectum producere potest, *L. 3. §. finali, ff. de serv. rustic. præd. L. cum principalis, ff. de regul. juris;* & ita tenet Sanchez *tom. 2. Matr. l. 7. D. 27. n. 13.* cum Paludan. Gabriele, & aliis, *ibid. relatis.*

ARTICULUS III.

De reliquis ad hunc Titulum pertinentibus.

2859 Cum inter Conjuges, præter ea, quæ jam diximus, evenire possint diversi casus alii, de quibus agitur hoc titulo, paucis eos proponemus; prima igitur quæstio est, an, si unus Conjugum vovit continentiam temporalem, v. g. ad annum, de alterius quidem consensu, sed non vicissim edentis votum continentia perpetua, elapso tempore, ad quod illius votum porrigebatur, teneatur alteri rursus cohabitare, ac debitum reddere? *re. quod sic, ex c. Charissimus. 11. h. t. ubi Cælestinus III. mandat, ut, si Uxor in gravi infirmitate continentiam voverit, & vir ad*

tempus præbuerit consensum, maxime si non idem Vir continentiam voverit perpetuam, ut eandem Viro cohabitare faciat ille (scilicet Episcopus) ad quem hæc decretalis dirigitur.

Altera quæstio est, an, si ambo conjuges de mutuo consensu continentiam voverint, & unus de alterius licentia Religionem professus est, remanens, seu Religionem non ingressus, professum à Religione revocare possit? hic casus continetur in *c. Dudum 20. h. t.* cum autem casus sit prolixior, quantum est ad præsens institutum nostrum, hæc illius Summa est: Pontifex *Monialem quandam, qua impetrata à Viro licentia, Monasterium ingressa, & Religionem professa fuerat, ab impetitione ejusdem viri* (qui cum castitate promissa cujusdam hospitalis obsequio se devovisset, facti poenitens illam revocare volebat) *penitus absolvit*, ipsūque virum, perpetuo silentio illi imposito, à consortio secularium jubet recedere, quia proponebat se illius ætatis esse, ut sine suspitione incontinentia non valeat in seculo remanere, ex quo colligitur dicendum negativè ad propositam quæstionem.

Tertia quæstio, an, si unus conjugum factus sit adulter, alter innocens, ipso etiam invito, possit transire ad Religionem, vel sacros ordines suscipere? *re. quod sic ex c. Constitutus 15. h. t.* Nam, cum quidam Acolythus H. quandam puellam R. duxisset Uxorem, eamque cognovisset; amici verò puellæ propter discordiam inter eum, & ipsos, puellam alteri V. copulassent, & ipse Presbyter ordinatus Ordinem Cisterciensem intrasset; Pontifex re ad se delatà, *prædictam mulierem à dicto V. recedere, ipsamque ne prædictum Monachum impeteret, per censuram cogi mandavit.* Cæterum, qualiter conjuges possint mutare statum post sententiam divortii? diximus *L. 4. decret. à n. 1583.* & an innocente Religionem professo, etiam Reus teneatur Religionem profiteri? *ibid. 1582.* Circa hoc ex dict. *c. Constitutus* habetur, quod divortium perpetuum, legitimè celebratum, innocenti (præter jus divertendi, & acquirendi dotem, ac dotalitium nocentis) tribuat etiam jus ingrediendi statum religiosum, ac in eo proficendi, vel assumendi sacros ordines, vel etiam in seculo votum simplex castitatis emittendi: ut

jam alibi diximus, & notat etiam Tambur. l. 3. de mat. l. 6. c. 3. §. 1. n. 5.

2862 Hinc, si quæras, an conjunx innocens possit adulterum à se dimissum, iterum revocare, & hic teneatur ad eum redire? R. si neuter mutavit statum, Reum non posse, & hunc, teneri, quamvis sententia divortii præcesserit. Quia, cum sententia divortii facta sit in favorem innocentis, non debet in ejus damnum retorqueri ex universalī lege, quod favore 6. Cod. de Legibus; ita Sanchez l. 10. D. 10. n. 3. Adulterii enim poena non debet ad ultro immunitate, tribuere L. Relegator 7. ad fin. ff. de interdicit. & relegat; Secus est, si innocens mutavit statum; ut, si suscepit ordines &c. sic enim jus illud à se abdicavit, cum ille status sit immutabilis, & cum matrimonio incompatibilis; hinc supposita hac innocentis mutatione quoad statum, potest etiam adulter mutare statum: sed, quid si innocens, in seculo manens, emisit solum votum simplex castitatis? Respondet Sanchez n. 6. tunc posse repetere; quia sic non abdicat se per hoc votum jure suo, & non privatur jure justitiæ, quod habet, ut teneatur alter reddere, si ipse petat.

2863 Difficultas est, an adultera, postquam statum jam mutavit, teneatur redire ad Virum innocentem si ipsam repetat? pro hoc supp. 1. adulteram non posse (ante sententiam) mutare statum in præjudicium Innocentis, quia delictum ipsius non debet illi commodum præstare. L. itaque ff. de furtis, & est inter Doctores commune, Supp. 2. quando sola sententia Judicis Laici præcessit, detrusam adulteram in Monasterium, ut agat poenitentiam, (ut habetur in Auth. & hodie Cod. ad Leg. Juliam de adult.) antequam profiteatur, posse eam à viro revocari; elapso autem biennio non concedi illi, invito Viro veniam profitendi; Nec enim privatur vir jure illam revocandi, etiam elapso biennio, non emissa per uxorem professione: Vid. Sanchez D. 10. n. 8. quia, quamdiu res manet integra, jus illud manet penes innocentem; biennium autem in Authent. solum apponitur tanquam terminus, intra quem dimissa liceat profiteri, his positis.

R. non licere conjugi adultero, etiam lata Canonice sententiâ divortii, invito, ac contradicente innocente, profiteri re-

ligionem, hinc, si ingrediatur, potest revocari. Adulter enim innocenti, volenti, reconciliari tenetur, & juri Innocentis præjudicare nequit professio, ergo: ita Sanchez n. 12. Idem dic, innocente ignorante, & inconsulto; cum enim is jus habeat non admittendi illi mutationem status, ipso inconsulto assumi non potest, sic Sanchez n. 13. cum D. Thoma in 4. D. 35. q. unic. A. 6. ad 3. sufficiens autem censetur licentia, si innocens sciat, quod adulter velit mutare statum, & cum ille possit, non contradicat: D. Anton. 3. p. h. 1. c. 21. §. 6. hinc valide mutat statum adulter post divortii sententiam, si id sciat innocens, nec contradicat, intellige, si possit citra periculum majoris mali. Ut autem adulter de licentia innocentis mutet statum (v. g. ingrediatur religionem) non requiritur, ut etiam innocens mutet statum, & religionem ingrediatur, sed potest manere in seculo, ita clare Sanchez n. 15. cum Soto & aliis, quod verum est, licet innocens in seculo remanens nec votum castitatis emittat; ratio est, quia id nullo jure cautum est.

Dices hoc esse contra c. Sanè c. cum 2864 sis, c. significavit de convers. conjug. ubi prohibetur mutatio status conjugibus, altero in seculo manente absque voto castitatis: R. intelligi, ubi matrimonium est integrum; non verò, ubi laesum per divortium. Cum enim innocens sic jam liber à jugo debiti conjugalis sit, quin ipse mutet statum, alteri veniam dare potest mutandi.

Dices contra: ergo potest innocens 2865 adulteram, ad Monasterium detrusam, etiam postquam emendata est, ex eo revocare; hoc autem est contra c. gaudemus de divortis, ubi dicitur: quod si mariti, mulieres, quæ lapsu carnis ceciderunt, conversas noluerint recipere, eas oportere manere in claustris acturas perpetuam ibi poenitentiam; ergo. R. dist. ma. si innocens de emendatione mulieris diligenter commonitus, noluit eam recipere C. si non commonitus. N. ma. illud autem; non hoc, est contra c. gaudemus, ratio est, quia si innocens, de ejus emendatione commonitus, noluit eam recipere, censetur reconciliationi connivens, consequenter veniam concedens, ut ad religionem transeat, hinc adulter emendatus,

datum, & innocente reconciliationem denegante, libere, etiam invito illo, ingreditur religionem, ut docet Sanchez *D. 10. n. 16.* Not. autem ly *diligenter communiti*, nam hoc significat *frequentem*, & *seriam admonitionem* innocentis, & requiritur, ut facta sit ab ordinario, ut pat. ex c. *gaudemus*.

2866 Quarta quæstio est, an conjugatus, matrimonio nec dum consummato, possit Religionem ingredi, ac in ea profiteri, etiam invito altero? R. quod sic ex c. *verum*, 2. h. t. ibi: *post consensum legitimum de presenti, licitum est alteri, altero etiam repugnante, eligere Monasterium* (sicut sancti quidam de nuptiis vocati fuerunt) *dummodo carnalis commixtio non intervenerit inter eos*: & alteri remanenti (si communitus continentiam servare noluerit) licitum est ad secunda vota transire. Quia cum non fuissent una caro simul effecti, satis potest unus ad Deum transire, & alter in seculo remanere.

2867 Ex isto textu dubitari potest 1. quo jure professio religiosa dissolvat matrimonia fidelium rata tantum? 2. quale privilegium Conjugibus concessum sit pro ingressu Religionis ante matrimonium consummatum? 3. an matrimonium censeatur consummatum in ordine ad tollendum hoc privilegium, per copulam, habitam inter eos ante matrimonium contractum? 4. intra quod tempus licitum sit sponsis de presenti, seu conjugibus ante matrimonium consummatum ingredi Religionem? 5. an privilegium ingrediendi religionem perdat sponsa per copulam primo bimestri vi extortam à sponso? 6. an hoc non obstante licite ingredi valeat religionem? 7.

an, si vi esset oppressa per alium, quam suum Conjugem? 8. an, si consensisset in ejusmodi copulam? 9. an solvatur matrimonium fidelium ratum tantum, si vir suscipiat sacros Ordines? 10. an propter adulterium spirituale unius, seu lapsum unius in hæresim, vel Apostasiam?

Ad 1. R. probabilius esse, quod jure 2868 solum Ecclesiastico, prout fuse ostendimus *lib. 4. n. 445.* Ad 2. R. id constare ex c. *verum*, 2. h. t. de quo etiam *V. Lib. 4. n. 461.* Ad 3. resp. negativè ex *Lib. 4. n. 460.* Ad 4. resp. quod intra spatium duorum mensium, c. *Ex publ. o. 7. h. t.* de quo *v. Lib. 4. n. 457.* Ad 5. resp. quod sic ex *lib. 4. n. 464. Et seqq.* Ad 6. resp. negativè, per se loquendo, ex *eod. n. 465.* Ad 7. & 8. resp. quod mulier per talem copulam vel coactam, vel etiam voluntariam non quidem amitteret privilegium, quod primo bimestri ante consummatum matrimonium conceditur Conjugibus, nam adhuc staret matrimonium non esse consummatum; in 1. autem casu fore adulteram materialiter; in 2. formaliter *V. Lib. 4. n. 472.* Ad 9. R. quod non, ex *Lib. 4. n. 288.* Ad 10. resp. negativè ex *Lib. 4. n. 1549. ex c. Quando. 7. de divert. ibi: si verò alteruter fidelium conjugum vel labatur in hæresim, vel transeat ad gentilitatis errorem, non credimus, quod in hoc casu is, qui relinquitur, vivente altero possit ad secundas nuptias convolare*, licet in hoc casu major appareat contumelia creatoris, de quo etiam agitur in c. *Quæsvit. 2. de divert. ibi: si Conjugem suam ad infidelitatis maleficium traxerit, à viro poterit separari, ita quod ei nubere alii non licebit: quia licet separentur, semper tamen Conjuges erunt. In viris quoque presentis sententia forma servetur.*

QUÆSTIO XXXIII. IN TIT. XXXIII. DE CONVERSIONE INFIDELIUM.

2869 **E**X Rubrica præcedentis, & hujus Tituli colligitur duplicem esse *conversionem*; unam, fidelium ad Religionem, seu statum religiosum; alteram, infidelium ad veram & salvificam fidem; postquam igitur priori ti-

tulo actum est de Conversione Conjugatorum fidelium, exponendo, quid juris sit uno eorum ad Religionem, vel etiam statum Clericalem converso; presenti Titulo traditur, quid dicendum, uno infidelium Conjugatorum converso ad veram fidem?